

Repetisjon. Leksjon 5

Temmelig ofte trenger man å kunne identifisere en enhet i verden med en annen enhet. Setninger der dette er hovedbetydningen, kan semantisk beskrives slik:

NF NF

Vi får altså en setningstype med et uvanlig predikat: det viktigste i predikatet er ikke et verb men en nominal enhet. Det må selvsagt også være et finitt verb (ellers er det jo ingen setning), men det er redusert til en slags likhetstegn (det er nesten alltid en form av verbet *být* – å være – eller av verbet *jmenovat se* – å hete).

‘NF til høyre’ kan være enten pronominet *to* (~ ”det”) eller et substantiv. Hvis det er et substantiv, har det nesten alltid (en bøyed form av) det demonstrative pronomenet *ten* foran seg:

To je Anna.

Ta dívka je Anna.

Husk at verbet kongruerer med ‘NF til venstre’; det retter seg altså etter denne NFs tall og kjønn: *To jsou dívky. Ta dívka byla Anna.*

To og *ten* sier ikke noe om avstanden til det man ønsker å identifisere. Men begge finnes også i varianter som angir avstand. Kort avstand: *tohle, tenhle*. Lengre borte: *tamto, tamten*. Begge typer finnes også i andre utgaver.

Den avstandsneutrale *ten* brukes også til å angi at noe er kjent (f.eks. fordi det er nevnt tidligere i en tekst).

I Leksjon 5.4. vises at *ten* (det demonstrative pronomen) også kan forekomme i alle mulige andre setningstyper end de som brukes til å identifisere. *Ten* kan f.eks. forekomme i setninger som har Sakk (objekt) og sammen med substantiver etter preposisjon. I disse tilfeller må *ten* bøyes som det fremgår av skjemaet sist i Leksjon 5.4. I variantene (f.eks. *tamhleten*) er det bare *ten*-elementet som bøyes.